

Den syndikalistiske Bevægelse.

Et Foredrag i Socialøkonomisk Samfund.

Af

Axel Nielsen.

Hvad man herhjemme og i adskillige andre Lande kalder Syndikalisme, er forskelligt fra, hvad man i Syndikalismens Hjemland, Frankrig, forstaar ved dette Ord. I Frankrig betyder Syndikalisme slet og ret Fagforeningsbevægelse, medens den Bevægelse, som andetsteds kaldes Syndikalisme, i Frankrig betegnes som syndicalisme révolutionnaire.

Det vilde føre for langt her at komme ind paa, under hvilke Forhold denne revolutionære Syndikalisme er opstaaet i Frankrig. Det maa være nok at nævne, hvorledes den fandt sit Hjemsted paa Arbejderbørserne og i Confédération générale du travail og kom frem som Protest mod Guesdisternes parlamentariske Politik. Hvilke Synspunkter denne revolutionære Syndikalisme udviklede, kommer vi i det følgende ind paa, naar vi taler om Syndikalisme i Almindelighed, idet der findes overordentlig faa Forskelligheder mellem de Former, den syndikalistiske Bevægelse har antaget i de forskellige Lande.

Det har sine Vanskeligheder at tale om Syndikalisme, saa vist som denne Bevægelse intet fastslaaet Program har at gaa efter; den skyder alt, hvad der hedder Teori, til Side som underordnet Handlingen, og selv om der findes forskellige Forfattere, der som overbeviste Syndikalister søger at forklare Syndikalismens Teori, bliver Spørgsmaalet her mere end nogen Sinde, om Teorien kan anses som et fuldgyldigt Udtryk for den praktiske Bevægelse. Hvad Syndikalismen vil, er at gøre Arbejderne til Herrer i Produktionen; men kan man følge en Teori eller en forud fastsat Plan, naar det gælder Erobringen af et Land? Nej, ligesom ens egne Felttogsplaner maa undergaa Ændringer efter, hvilke Modtræk Fjenden foretager, saaledes maa ogsaa for Syndikalisten Handling udvikle sig af de øjeblikkelige Forhold. Syndikalismen stiller sig afvisende overfor al Teori som »logiske Bygninger«, den er en Bevægelse, ikke et System, og selv om Socialisterne intet vil vide af Syndikalisterne, saa er Modsætningen dem imellem snarest at finde i Metoden, som skal følges, ikke just i det øjeblikkelige Formaal, som besjæler dem begge: Bekæmpelsen af det nuværende kapitalistiske Samfund. Produktionen er jo i vore Dage koncentreret i Storbefridter efter en Maalestok, som man ikke for blot faa Aartier siden havde drømt om. Disse mægtige Organisationer, hvis Betydning for hele Samfundet netop i de senere Aar er bleven mere aabenbar, er i Hænderne paa Kapitalister, de, der har Ejendomsretten over Produktionsmidlerne; medens det efter Socialisterne er Staten, der skal eje Produktionsmidlerne og dermed være raadende over Produktionen, saa er det

efter Syndikalisterne Arbejderne, der skal kontrollere Produktionen. Jeg kan ikke lægge nok Vægt paa dette Punkt her i Begyndelsen af mit Foredrag, idet De vil se, at medens Socialismen og Kapitalismen har det til Fælles, at det er Kapitalen og den, der er raadende herover, som sættes i Spidsen for Produktionen, er det for Syndikalisterne Arbejdet, der i denne Henseende skal være ledende, og Kapitalen slaa Følge, idet Syndikatet ejer Produktionsmidlerne.

Et af Hovedpunkterne i den Kritik, den syndikalistiske Bevægelse har øvet overfor det nuværende Samfund, er dens Angreb paa Parlamentarismen. Naar vi ser Syndikalismen saa at sige springe over fra det ene Land til det andet, saa skyldes dette sikkert for en stor Del, at Jordbunden har været beredt for den, ved at Parlamentarismen har spillet Fallit over for de Opgaver, der i nyere Tid er stillet til den. Parlamentarismen opstod som en Bekæmpelse af gamle Privilegier og Standsforskelligheder og som en Hævdelse af Princippet, at enhver skulde have Ret til i lige Grad at være medbestemmende over den Retning, hvori Løsningen af Samfundets Opgaver skulde gaa. Parlamentarismen havde ikke en økonomisk Omformning af Samfundet paa sit oprindelige Program; men efterhaanden som politisk og retlig Ulighed er bleven fjærnet, desto stærkere føles den økonomiske Ulighed; der er vel dem, der endnu tror paa Statens Almagt ogsaa over det økonomiske Liv, men, siger Syndikalisterne, hvor kan dette være muligt? Ikke blot er Staterne selv i vore Dage afhængige af Kapitalen, men de færreste sidder i Parlamentet som Repræsentanter for en Samfundsklasses økonomiske Inter-

esse, de sidder der som Udtryk for Partiprogrammer, der omfatter Folk af meget forskellig Livsstilling. Og hvad formaar Parlamentarismen at gøre for Lønforbedring for Arbejderne; Arbejdslønnen er jo ikke steget i Lande som England, hvor Parlamentarismen hersker, i Forhold til Tyskland, hvor Parlamentarismen ikke er trængt igennem. Der kommer gennem Syndikalismen en Skuffelse — berettiget eller uberettiget — med Parlamentarismen til Orde, en Skuffelse, som genfindes i borgerlige Kredse. Det er vel nok forskellige Aarsager, som ligger bag, men det er ikke desto mindre et interessant Tidens Tegn, at man i begge Samfundets Ender er led ved Parlamentarismen og søger efter nyt at sætte i Stedet; baade for oven og for neden i Samfundet ser man paa Parlamentarismen som Led i den omsiggribende Funktionarisme og har faaet Øje for, at Forandringerne i Samfundet i Virkeligheden foregaar uden for Parlamenterne; det er bleven en mere og mere udbredt Anskuelse, at hvad enten man har den ene eller anden Regering, bliver det dog det samme. Der var en Tid, Arbejderne haabede alt af Parlamentarismen; de optraadte som Klasse med fælles økonomiske Interesser og valgte deres egne Repræsentanter ud af deres egne Rækker. Men hvor formaede dog ikke Parlamenterne at omskabe disse Arbejderrepræsentanter? De, der havde delt Arbejdernes Kaar og var blevet valgt ved at prædike Klassehad, ja, de taalte ikke Parlamenternes Luft; det var maaske ikke alle, der anlagde Diplomatfrakken, men de tabte dog Forbindelsen med de Arbejdere, som havde valgt dem; en Arbejders Liv førte de ikke mere. Deres Optræden i Parlamenterne bestemtes af de engang

anerkendte parlamentariske Former; thi Parlamentarismen tvinger til fredelig Forhandling og visse Formers Overholdelse, om man overhovedet skal kunne gøre sig Haab om at opnaa noget. Der kom derved en Skævhed ind i Førernes Liv, mellem i Parlamenterne paa fredelig Vis at forhandle med Repræsentanterne for det kapitalistiske Samfund og saa udenfor Parlamenterne at prædike Klassehad; forstaa det hvo der kunde. Og hvad er saa de positive Resultater blevne af Parlamenternes Virken; nogle sociale Love ganske vist, men ingen, der reelt set betyder en Forhøjelse af Arbejdslønnen. Denne sidste Opgave, som naturligt maa være Kærnepunktet for Arbejderne, viser Parlamenterne jo fra sig. Lad mig nævne et karakteristisk Eksempel. Da Labour Party nylig trængt af syndikalistiske Elementer indenfor Fagforeningerne under Forhandlingerne om Minimumsloven søgte at faa Regeringen til at optage Minimaltsatserne 5 og 2 sh. pr. Dag i Loven, protesterede Førsteministeren kraftigt herimod, idet han paapegede Umuligheden af, at Parlamentet, der var uden speciel Sagskundskab til Forholdene i Kulindustrien, skulde kunne fastsætte en Lønsats. Og som det gik her, vil det gaa i alle Tilfælde, hvor Parlamenterne vil søge at gaa udenfor de Grænser, der dikteres af deres Sammensætning.

Men Parlamentarismens Former har ogsaa bredt sig udenfor Parlamenterne, i Forhandlingerne mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, som naturligt er, naar Arbejderne har Tro til fredelig Forhandling. Hvor ser man her Krigen, Arbejderklassen fører? Arbejderførerne slaar ikke i Bordet overfor Arbejdsgiverne; nej, efter Syndikalisternes Mening snobber de overfor

Arbejdsgiverne, og deres Lyst til at give de fntdannede Mænd gør, at hele deres Optræden gaar ud paa at tage sig ud i Arbejdsgivernes Øjne; Arbejdernes Interesser kommer i anden Række. Ganske vist, de naaede undertiden ad denne Vej, som oftest ved at give Afkald paa Arbejdernes Handlefrihed, smaa Lønforbedringer, som dog reelt set betød saa lidt. Arbejderne lærte snart at ræsonnere sig til, at under den nuværende Samfundsordning betyder højere Arbejds løn højere Priser, og var der ikke andre, der gjorde opmærksom herpaa, saa gjorde Arbejdsgiverne det, som, saasnart Lejlighed gaves dertil, motiverede Prisforhøjelse med Arbejds lønnens Stigning; særlig har denne Overbevisning vel vundet Terræn i den sidste halve Snes Aar, hvor Priserne gennemgaaende er steget langt stærkere i de fleste Lande end Tilfældet har været med Arbejds lønnen. Er det saa mærkeligt, at Parlamentarisme og Tillid til Statens Virken er kommet i Miskredit blandt Arbejderne, naar hele Udbyttet har været, at de skabte Overklasse mennesker ud af deres Førere og fik dem anerkendte af »Selskabet«, medens de selv ingen Fordele fik?

Men dette Parlamentarismens Vanheld er kun naturligt for en syndikalistisk Betragtning. Thi Staten har som sin vigtigste Opgave Haandhævelse af Orden, d. v. s., da det nuværende Samfund er kapitalistisk, at beskytte Kapitalisternes Interesser. Det viser sig med tilstrækkelig Tydelighed i, hvorledes Staten anvender Hæren mod Arbejderne, eller hvorledes Staten, naar den optræder som Arbejdsgiver, lægger kapitalistiske Principper til Grund. Millerand har sikkert ikke været uden Betydning i saa Henseende. Derfor maa Arbej-

derne helst holde sig fjærnt fra al Politik; selv om nogle Syndikalister mener, at parlamentarisk Aktion i hvert Fald ikke kan skade, mener de fleste, at den forsaavidt skader, som den stikker Arbejderne Blaar i Øjnene ved at udgive sig for noget, som den ikke er.

Man har nu overfor disse Angreb paa Staten gjort gældende, at Staten jo kun er Magtudtrykket for Nationen, og har blandet de 3 Begreber, Nation, Stat og Fædreland sammen, som Udtryk for ét og samme. Det forundrer ikke, at Syndikalisterne ikke blot er anti-statslige, men ogsaa anti-patriotiske. De griber fat ved Marx's Ord: Proletarerne har intet Fædreland. Man kan forstaa, at Kapitalisterne har Fædrelandsfølelse, forsaavidt som denne Følelse er nær knyttet til Ejendomsretten, men Proletaren, der intet ejer, hvorledes skal han kunne nære en saadan Fædrelandskærlighed? Ej heller kan han dele de intellektuelles Kærlighed til deres Fædreland; den bestaar i Kærlighed til den nationale Kultur, men Arbejderen, der skal arbejde, faar ingen Del i den. Ja, man kan gaa videre i sine Betragtninger og sige, at Fædrelandskærlighed og Nationalfølelse er Ord, Overklassen anvender til at tvinge Underklassen, eftersom den ønsker det. Man ser jo, hvad de intellektuelle angaar, at Videnskab og Kunst bryder nationale Skranker og skaber en international Kultur, og hvad Kapitalisterne angaar, saa tager de jo ikke selv nationale Hensyn, naar de vil gøre deres Kapitaler frugtbringende. Det er den samme Bevægelse, som gør sig gældende for disse Klassers Vedkommende, som gør sig gældende for Arbejdernes og som har faaet sit klassiske Udtryk i Ordet: Proletarer i alle Lande forener eder. Alt viser,

at Staternes Tid er forbi og Klassernes begyndt. Derfor er en Syndikalist ikke heller Statsborger og derefter Erhvervsdrivende, nej han er helt og ganske Arbejder i et eller andet Fag. Hvor skulde der ogsaa kunne være noget fælles mellem Udbytter og den Udbyttede, og en saadan Tanke hviler »Fædrelandet« paa; man kunde lige saa godt lukke et Rovdyr og dets Offer inde i ét Bur og forlange, at de skulde leve fredeligt Side om Side. Det er af stor Vigtighed for Kapitalisterne at opretholde Fiktionen om Fædrelandskærligheden, idet den bevirker Spænding mellem Landene og dermed Hæres Opretholdelse; men disse Hære, som væsentlig bestaar af Arbejderne selv, har i vort Samfund som vigtigste Opgave at bekæmpe Arbejderne og beskytte Kapitalisternes Udbytning. Derfor kommer antimilitaristisk Agitation til at blive et af Hovedpunkterne paa Syndikalismens Program; det er jo kendt ogsaa herhjemme fra.

Det er ret haabløst at ville diskutere det Spørgsmaal, om Klasse modsætningerne virkelig er saa skarpe, som Syndikalisterne mener. Saa meget er i hvert Fald sikkert, at en Sondring mellem Udbyttede og Udbyttede i og for sig ikke har større Berettigelse end mange andre Sondringer, som f. Eks. mellem Producent og Konsument, eller lignende Skillelinier, der kan lægges gennem Samfundet; ingen af disse modbeviser dog Samfundsbegrebet. Men man kan ikke lade være med at rette Bebrejdelser mod tidligere Tidens Økonomi, naar man ser, at den Opfattelse, som her er nævnt, er kommet frem i Arbejderkredse. Det var den liberale Nationaløkonomi, der talte om Arbejdskraften som en Vare, og som derigennem opfattede Arbejderen som

to Hænder; og nu Marx's materialistiske Opfattelse af Historien? Ogsaa den maatte bibringe én den Opfattelse, at Arbejderen var først og fremmest Arbejder, i anden Række Statsborger. Er det da saa mærkeligt, at den syndikalistiske Stat dannes af frie Producenter, ikke af Borgere, frie Producenter, der er forenede i Syndikater, og i Forening ejende Produktionsmidlerne?

Hvorledes disse frie Foreninger af Producenter, Syndikaterne, skal se ud, hersker der nogen Dissens om i de forskellige Lande. I et engelsk Skrift fremstilles det saaledes, at hver Industri skal danne en Enhed. Sammenhængen mellem disse Syndikater skal ske ved et Central Production Board, som ved Hjælp af en statistisk Afdeling skal konstatere, hvad Befolkningen behøver af Goder, og derpaa udstede sit Forlangende om, hvad der skal produceres, til de forskellige Syndikater, men overladende til de Mænd, der danner Syndikatet, selv at bestemme, hvorledes de vil udrette Arbejdet og paa hvilke Betingelser. Først da vil der kunne være Tale om et sandt Demokrati. Hos franske Forfattere synes Tanken om Centralisationen ikke i den Grad fremherskende; her skal Kredse være adskillig mindre, ikke omfatte hele Landet, og indenfor disse Smaakredse, Departementer ell. lign., skal saa de enkelte Industrier repræsenteres i et Raad, hvis væsentligste Opgave skal bestaa i at konstatere den paagældende Egn's Behov og ordne den indbyrdes Produktion. Alt dette er dog noget, som kun i ringe Grad interesserer Syndikalisterne; Hovedpunktet for dem er Syndikatets, den produktive Gruppes Dannelse. Grunden hertil vil være lagt, om Organisationen i Fag-

foreninger gaa over til at blive en Organisation efter Industrier. Dette Punkt er blevet særlig stærkt fremhævet i England i de senere Aar, medens det i et Land som Danmark med den her herskende stærke Centralisation af Fagforeninger, naturligt kommer mindre frem. Det fremhæves i England, hvor fejlagtigt det er, at f. Eks. de Arbejdere, der er ansatte ved Skibsbygningsindustrien, er sammensluttede i mange forskellige Fagforeninger. Først ved Sammenslutning efter Industri klarlægges det, hvorledes Arbejderne der indenfor har fælles Interesser, at blive raadig over den paagældende Produktion. Har man saaledes gennem Sammenslutninger efter Industri allerede i det nuværende Samfund den Basis, hvorpaa Syndikatet skal bygges, saa kan man paa den anden Side ogsaa derved faa Arbejderne indenfor den paagældende Industri opdraget i Samfølelse. Der kan efter nogles Mening nu komme et Punkt i Udviklingen, hvor Arbejderne efterhaanden gennem Strejker, Sabotage etc. i den Grad har faaet Driftsherrer og Kapitalister gjort angst eller kede af det, at disse foretrækker at udleje Kapitalen, altsaa Produktionsmidlerne, for en fast Rente til Arbejderne i den paagældende Industri, og Syndikatet er dannet. Der vil da maaske hengaa nogen Tid, hvor Syndikatet betaler en Rente til Kapitalisterne, men efterhaanden som den syndikalistiske Omformningsproces af Produktionen skrider frem, vil det Tidspunkt naas, da de forskellige Syndikater bliver saa talrige og stærke, at de nægter at betale Rente af Kapitalen. Revolutionen vil da være fuldbyrdet. Kapitalisternes Klasse eksisterer ikke mere, alle vil have at arbejde for at opretholde Livet: Syndikaterne vil med Glæde

optage de tidligere Kapitalister og Driftsherrer og gøre Brug af disses uomtvistelige Evner til at administrere; de vil ogsaa varmt interessere sig for tekniske Opfindelser og overhovedet være interesserede i at gøre godt og solidt Arbejde, og ikke som nu, hvor Driftsherren kun ønsker daarligt, men rentabelt Arbejde. Væsentlig mere end det her sagte, tror jeg ikke, der er kommet frem om Syndikalisternes Fremtid.

Tanken, som ligger bag, at Arbejderne skal være Herre over deres Erhverv, og at Erhvervet paa den anden Side ogsaa skal kunne give dem Brødet, er jo ikke ny. Det er denne Tanke, som kom frem i Middelalderens Lav, idet disse for de flestes Vedkommende, i hvert Fald oprindelig, var frie Foreninger, dannede af Mestre indenfor samme Fag. Da nu tilmed i Middelalderen Byen med tilhørende Opland dannede et udadtil afsluttet økonomisk Samfund, ligger det nær at drage en Sammenligning med det Billede, man faar af det Samfund, som omfattes af Syndikaterne, det være sig de nuværende Stater eller kun Dele deraf. Der er da næppe Tvivl om, at i en middelalderlig By følte den enkelte sig i høj Grad som Medlem af et bestemt Lav, altsaa omtrent paa samme Vis, som en ret Syndikalist først og fremmest tilhører et bestemt Fag. Lavet, Syndikatet, Foreningen af Producenterne, ejede faktisk dette; bestemte, hvad der skulde produceres, hvorledes det skulde ske og endelig ogsaa Prisene. Men dette sidste kunde selvfølgelig kun ske til en Tid, snart blandede Centralmyndigheden sig deri og fastslog Takster. Det var ganske vist i disse Byer Lavene, de middelalderlige Syndikater, der selv herskede over Byen, det var Medlemmer af Lavene,

der selv sad i Byraadet, og dog viste det sig nødvendigt at fastsætte Takster. At Arbejderne i Syndikaterne i den Grad skulde kunne herske over Produktionen, som Syndikalisterne synes at mene, er umuligt; sikkert maatte en Centralmyndighed da kunne fastsætte Priserne. Gennem sin ensidige Læggen-Vægt paa Producenten som den oprindelige Celle i det økonomiske Liv, overser Syndikalismen faktisk, at Producenten tillige er Konsument af andre Varer end dem, han selv frembringer. En Centralmyndighed undgaar man ikke i et Samfund, hvor Produktionen foregaar i Syndikater, og det en Myndighed, der maa være udrustet med Magt og fremgaa ved Valg fra Syndikaterne. Men naar vi saa ikke ogsaa faktisk den kendte statssocialistiske Ordning af Produktionen?

Var der nu en Syndikalist til Stede her — da en Syndikalist nødvendigvis maa være Arbejder, er det jo umuligt —, men var der én til Stede, vilde han sikkert gøre Indsigelse mod at jeg saaledes optrevler Tanken om en paa frie Syndikater bygget Produktion, den kommende Ordning. Han vilde hævde, at det ikke er det centrale i Syndikalismen, hvorledes Produktionen engang i Tiden vil blive ordnet. Først og fremmest maa Arbejderne sætte sig i Besiddelse af Produktionsmidlerne, og Vaabnet, som Arbejderne maa bruge dertil, er Generalstrejken. De vil erindre, hvorledes Marx fremstiller Udviklingens Gang, at Bedrifterne efterhaanden vil koncentreres paa ganske faa Hænder og derpaa exproprieres. Denne Revolution, som efter Marx ligger i Udviklingens Gang, og som, saaledes som Marx fremstiller det, ikke i Øjeblikket kan virke inciterende, den fremtræder hos Syndikalisterne i en

ganske anden Belysning. Denne Revolution, som er identisk med Generalstrejken, er for Syndikalisterne den sociale Myte, den Tro, som det gælder at indpode Masserne og som, naar det er lykkedes, vil faa disse til at handle, ganske tilsvarende den Rolle, Religionen i sin Tid spillede for Korstogene. Generalstrejken er det potenserede Klassehad, den er Massernes Religion i vore Tider; Overbevisningen om, at Arbejderklassen har Vaabnet i Hænde, som engang skal føre den til Sejer i Kampen mod det nuværende Samfund, skal indtage en ganske lignende Plads i Arbejderklassens Bevidsthed, som Tusind-Aars Rigets Komme i sin Tid gjorde. Den marxistiske Fatalisme er ganske forsvundet, det afhænger af Arbejderklassens frie Vilje at bruge sit Vaaben.

Men for at man skal kunne vente med Haab at kunne bruge dette Vaaben, maa Arbejderklassen staa enig. Derfor er alt, hvad der fremmer Samfølelsen mellem Arbejderne, kun af det gode, og det er gennem Kampen, Arbejderne lærer at staa sammen. Direkte Aktion bliver derfor i Øjeblikket det Middel, den sociale Myte om Generalstrejken afføder.

Fagforeningerne maa derfor efter Syndikalisternes Mening ganske omformes til at være Kampforeninger fra som nu fortrinsvis at være Understøttelsesforeninger. Betegnende er det da ogsaa, at Syndikalismen har vundet størst Fremgang i de Fagforeninger, der har mindst Kapital; med Rette hævder Syndikalisterne, at hvor store Midler, Fagforeningerne ogsaa samler sig for at kunne gennemføre en Strejke med Held, saa vil de dog aldrig kunne tage det op med de Pengemidler, hvorover Arbejdsgiverne raader. Kon-

sekvensen bliver da ogsaa, at Fagforeningerne skal anvende en ganske anden Fremgangsmaade under deres Kampe, end den hidtil brugte. De skal ikke lade sig binde paa Hænderne for flere Aar; Aftaler skal kun vedrøre ganske kort Tid, og Arbejderne skal bryde dem, naar det er i deres Interesse; thi de anerkender ingen Autoritet. Strejken skal begynde den Dag, hvor den vil virke mest generende for Arbejdsgiveren og komme overraskende for denne. Lykkes Strejken, forbedrer den Arbejdernes øjeblikkelige Stilling og giver dem fornyet Mod og Tillid til sig selv; og mislykkes den, saa virker den dog opdragende paa Arbejderklassen, idet de kæmpende kan sige til de andre, at Aarsagen til Vanheldet var, at disse ikke gjorde fælles Sag med deres Klasse. Og Strejken præciserer ogsaa Arbejderklassen som saadan paa anden Vis; den forskrækker Konsumenter, Kapitalister og Administration, ikke mindst ved de Voldshandlinger, Syndikalisterne mener sig berettigede til at udøve under en Strejke.

Direkte Handling kan ogsaa antage andre Former end Strejken. Den kan bestaa i Manifestationer gennem Gaderne, hvorved den offentlige Ro forstyrres, eller i Sabotage. Alt efter Erhvervet kan Sabotagen antage forskellige Former, men i sit Væsen gaar den som bekendt ud paa, at man arbejder langsommere end ellers eller mindre omhyggeligt, Ødelæggelse af Maskiner o. s. v. Det var Sabotage, da Skrædderne i Filadelfia, før de torlod Værkstedet, forandrede Metermaalene, saa at Strejkebrydernes Arbejde ikke kom til at passe; eller da Bagerne »ved en Fejltagelse« kom Petroleum i Dejgen, eller Snedkerne glemte Søm

i det Træ, som skulde gaa gennem Rundsaven, saa at denne ødelagdes.

Et andet Middel er Boykotning, idet Arbejderne ikke vil købe Varer, der er producerede af saadanne Arbejdsgivere, som ikke vil gaa ind paa Fagforeningens Betingelse.

Endnu et Middel til Arbejdernes Klasseopdragelse er Dannelsen af Produktionsassociationer, saaledes som jeg nævnte, at nogle mente, at Overgangsstadiet skulde være. De Varer, som da produceres i disse Associationer, kan da forsynes med et bestemt Mærke, eller sælges paa bestemte Steder, og Arbejderne skal da udelukkende købe disse Varer.

Det skal villigt indrømmes, at ikke alle teoretiske Syndikalister billiger Anvendelsen af alle disse Midler, særlig gælder det Anvendelse af Vold overfor Arbejdsvillige og Ødelæggelse af Material, som flere tager Afstand fra. Jeg maa dog sige, at jeg synes, at disse Midler kun er Konsekvenserne af Syndikalismen, naar man opfatter denne som en Trossag.

Efter saaledes at have fremdraget de vigtigste Punkter af Syndikalismen, skal vi se, hvad den betyder i Tiden. Det er bemærkelsesværdigt, at Syndikalisterne hævder, at deres Lære i Virkeligheden er Marxisme i dens rene Form, ikke forvansket, som parlamentariske Socialister nu ynder at fremstille den, med Engels' Paakltringer. Efter Socialisternes Mening derimod staar Syndikalismen Anarkismen meget nær, det rigtige er sikkert, at Syndikalismen har optaget adskillige marxistiske Ideer i deres Renhed (Klassemodsatning o. lign.), men ogsaa anarkistiske. Overfor alt det utiltalende, som er ved Syndikalismen med

dens samfundsnedbrydende Tendenser, maa man ikke glemme det ideelle Moment, som den bringer ind i Arbejderbevægelsen. Medens den borgerlige Nationaløkonomi taler om Arbejderen som 2 Hænder, og en Mand som Kautsky optager denne Terminologi, idet han taler om, at Arbejderen sælger sin Arbejdskraft, og at det for ham gælder at sælge den saa dyrt som muligt, eller, som i den socialistiske Stat, at faa det fulde Udbytte af sit Arbejde, saa er der i Syndikalismens Lære om, at man er, hvad ens Erhverv gør en til, en Kærlighed til og en Gaaen op i Arbejdet, som ikke kan værdsættes højt nok; man ikke blot lever af sit Arbejde, men i sit Arbejde, og hos flere Syndikalister antager dette Moment en Karakter, som ganske minder om de middelalderlige Lav. Syndikalismen vælter gamle Autoriteter over Ende og skaber en ny Moral, Arbejdets Moral. Enhver skal dygtiggøre sig indenfor sit Arbejde til Gavn for andre. Man kan sige, at det er en smaatskaaren Idealisme, at ville lægge sin Personlighed i Arbejdet, og ikke som det sker i vore Dage, hvor Arbejdet mere og mere bliver mekanisk, udenfor dette; men der er ikke Tvivl om, at Arbejdslysten stiger, jo mere der i Arbejdet bliver Plads for Personligheden, og dette mener Syndikalisterne at kunne opnaa ved at gøre Arbejderne til Herrer i Syndikaterne. Syndikalismen betegner et Brud med Individualismen, og det i langt højere Grad end Socialismen; thi medens denne i Virkeligheden kun bekæmper den individualistiske Produktion, bekæmper Syndikalismen Individualismen overhovedet.

Jeg har fremhævet, hvorledes Syndikalismens Produktionsordning sikkert er umulig, og langt heldigere

end i sine positive Forslag forekommer Syndikalismen mig at være i sin Kritik af det bestaaende Samfund; her er saa overordentlig meget berettiget, og selv om Syndikalismen ikke skulde have nogen Fremtid for sig, saa er allerede denne Kritik værdifuld. Men det maa ogsaa fremhæves, at Syndikalismen kalder paa Samfølelse og Offervillighed, og giver Masserne Idealer at tro paa, som vil virke forædlende paa dem ved at kalde paa deres bedste Sider.

Dette værdifulde Indhold maa man ikke glemme, naar man ser Syndikalismens Virken paa det bestaaende Samfund, med dens Vold og dens Ødelæggelseslyst, og den Fanatisme, den vil indpode Masserne. Den direkte Handling og Myten om Generalstrejken er Børn af vor Tid. Det vilde være overordentlig interessant at undersøge dette Problem nærmere fra et massepsykologisk Standpunkt; jeg skal her indskrænke mig til enkelte Antydninger. De véd, hvorledes Masseforbrydelser i vor Tid er blevet et højst interessant Problem indenfor Strafferetten; hvorledes det konstateres, at mange begaar Forbrydelse mod Ordenen o. lign. som Led i en Masse, Forbrydelser, som de enkeltvis aldrig kunde falde paa at begaa. Dette Moment har Syndikalismen fattet i ganske anderledes Grad end Socialismen. Den kaldte vel ogsaa paa Masserne, men behandlede dem som bestaaende af Enkeltindivider, som det gjaldt at overbevise ad Forstandens Vej; Syndikalismen kalder ogsaa paa Masserne, men giver dem en fælles Tro, en Tro paa Massens Kraft, en Tro paa Myten om Generalstrejken, som skal gøre Massen til Herre i Samfundet. Man ser ofte Syndikalismen afvist som umulig for german-

ske Lande; i disse tænker Folk, før de handler, de er ikke saa impulsive som Romanerne. Dette er rigtig nok, naar man sammenligner en Germaner med en Romaner, men anderledes derimod, naar man taler om Massen. Massen tænker ikke, Massen er impulsiv og rask til at skride til Handling, og det ogsaa i germaniske Lande, hvad Eksempler fra England noksom viser. Det er dette Moment, som gør, at de syndikalistiske Teorier er et underordnet Spørgsmaal i Syndikalismen, der med psykologisk Skarpsind har set, at det er Handling, som knytter Massen sammen, ja danner Masser, der i og for sig bestaar af meget heterogene Elementer. Naar derfor Sorel o. a. fordømmer Retsbrud, og dog stoler paa Syndikalismens Fremtid, saa ska det villigt indrømmes, at den vel er mulig, ogsaa da, idet den fælles Handling godt kan vise sig i Strejke o. lign. lovlige Aktioner, men et væsentligt Middel gaar dog derved tabt til at danne Massen; Modstand og Forfølgelse vilde være virksomme Momenter i denne Henseende.

Det er muligt, at Syndikalismen vil føre til Produktivassociationer, og paa denne Maade søge det sociale Spørgsmaal løst; mulig vil Resultatet ogsaa blive et andet, ingen kan overse Konsekvenserne i Øjeblikket, men som en Bevægelse, der søger at skabe nye Værdier og nye Ideer for Masserne, præget af en for vor Tid sjælden Idealisme, som den er, som saadan faar man ogsaa haabe, at den — til Trods for sine revolutionære Tendenser — vil kunne virke befrugtende paa det moderne Samfund.

Bl. a. benyttet: Lewis, *Syndicalisme and the general strike*. 1911. H. Scavenius, *Af den nyere engelske Arbejderbevægelses Historie*. 1912. George Sorel's *Arbejder*. J. Ramsay Macdonald, *Syndicalism*. 1912.